

Konference „Perspektivy veřejné správy na Moravě a ve Slezsku“

Anotace/Book of Abstracts

MEZIOBOROVÁ KONFERENCE

PERSPEKTIVY VEŘEJNÉ SPRÁVY NA MORAVĚ A VE SLEZSKU

10. IX. 2021, 9:00

FAKULTA SOCIÁLNÍCH STUDIÍ
MASARYKOVA UNIVERZITA
JOŠTOVA 10, BRNO
POSLUCHÁRNA P22

INFO & REGISTRACE: [PROMORAVU.CZ/KONFERENCE](https://promoravu.cz/konference)

MUNI
FSS

POD ZÁŠTITOU
KATEDRY POLITOLOGIE
MUNI FSS

Pedagogické pojetí tématu dějin správy a představení učebnice Moravské dějiny

Mgr. Ondřej Hýsek, Ph.D. (fakultní škola Ped MUNI Akademia)

Přednáška se zaměří na dvě vzájemně provázaná témata. Jednak půjde o pojetí dějin správy na Moravě a ve Slezsku v rámci současného kurikula na středních školách u nás, zároveň bude téma představeno ve formě, v jaké proniklo do učebnice Dějiny Moravy (do roku 1860). U obojího bude akcentována didaktická i popularizační stránka věci.

Co se týče dějin správy v pedagogické praxi na střední škole, přednášející osvětlí, jak s tématem nakládají současné závazné kurikulární dokumenty (především Rámcový vzdělávací program pro gymnázia v novelizovaném znění) a jaké možnosti dávají pedagogům především ve společenskovědních předmětech jako je dějepis, ale i základy společenských věd a další. Pokusí se zobecnit, jaký je vztah mezi tématem, pedagogy, učebními texty a žáky, případně jak se v nedávné minulosti proměnil. Zároveň se pokusí obhájit důležitost této problematiky pro vzdělávání středoškolských studentů.

Druhou část přednášky přednášející věnuje stručnému představení učebnice Moravské dějiny (do roku 1960), kterou před nedávnem vydalo Gymnázium AKADEMIA a jejímž je hlavním autorem. Nastíní, proč a jak na projektu tým pod jeho vedením pracoval a jakým výzvám čelí v současnosti. Následně představí konkrétní pasáže, v nichž se primárně promítají dějiny správy na Moravě (problematiku Slezska ponechá v tomto případě stranou), nastíní, jak texty vznikaly, a pokusí se objasnit didaktický a edukační přínos i metody, které mohou pomoci dané téma zlidštit a být pro žáky skutečně přidanou hodnotou. Zamyslí se i nad postupem, jak překonat bariéry mezi žáky a tímto pro ně zcela novým a velmi abstraktním tématem.

Na závěr přednášející ponechá posluchačům prostor na dotazy a připomínky. Poznatky z konference se pokusí přenést do druhého dílu Dějin Moravy (1860-2022), který nyní jeho tým připravuje k vydání.

Příspěvek k moravskému krajskému zřízení 14. a 15. století

Mgr. et Mgr. Stanislav Vohryzek, Ph.D. (NPÚ Telč)

Počátek středověkých moravských krajů čili provincií je shledáván v původních přemyslovských údělech 11. a 12. století – v Olomoucku, Brněnsku a Znojensku, k nimž se po ukončení vlády moravských větví Přemyslovců v těchto centrech a konečném etablování moravského markrabství na konci 12. století za markraběte Vladislava Jindřicha připojilo i

nedlouho předtím připojené Opavsko a z nichž se tehdy částečně vydělily další kraje jako Bítovsko, Břeclavsko a Přerovsko.

V posledních letech věnovali pozornost vývoji těchto krajů a úřednímu aparátu v nich působícím zejména L. Jan a D. Janiš, kteří sledovali vývoj provinciálních úřadů od počátku 13. století. O jejich funkci podávají nejstarší a též nejpodrobnější informace konfirmace Statut Konráda Oty z 1. poloviny 13. století. Šlo o úřady komorníka, sudího, purkrabího a vilika, jejichž kontinuitu lze sledovat až do předhusitské doby. Výzkum zmíněných autorů ukázal, že v později vydělených provinciích nebyly často vyvinuty všechny tyto úřady, respektive byly v těchto případech vykonávány úředníky původních mateřských provincií, ze kterých se tyto mladší kraje vydělily. Ukázalo se též, jak již od 2. poloviny 13. století politické události, spojené s hospodářskými potřebami panovníka, vedly k zástavám některých správních center. Jelikož veřejné zemské veřejné úřady nemohly fungovat v zastavených majetcích, vedly tyto zástavy nejdříve k přesunům krajské správy do jiných stále panovníkovi patřících centrům v rámci těchto krajů a postupně v delším historickém vývoji i k redukci krajů na pouhé Olomoucko a Brněnsko, když se z Opavska mezitím stávalo od Moravy vydělené knížectví. K redukci správního členění a počtu veřejných úřadů dále vedlo i přenášení některých jejich zejména soudních funkcí na správu církevních a světských panství.

Cílem následujícího příspěvku je i s pomocí některých dosud málo či vůbec využitých pramenů podat upřesněný přehled těchto procesů zejména v období konce 14. a během 15. století a pokusit se zodpovědět na otázku, zda původní kraje hrály nějakou roli i po husitských válkách, během kterých se obecně předpokládá jejich zánik a se znovuoobjevením moravských krajů se počítá až v raném novověku za vlády prvních Habsburků.

Stavovská Morava ve zlatém věku (1526-1619)

PhDr. Jiří Kacetl (Výbor pro územní a strategické plánování města Znojma)

Vytvořením personální unie mezi zeměmi Koruny české, zeměmi rakouskými a Uhrami v roce 1526 pod žezlem Ferdinanda I. Habsburského se pro Moravu rozšířily obzory, které se začaly jasně rýsovat již v předchozím období slabé ústřední vlády Jagellonců. Morava plně využila své geografické polohy na křižovatce dálkových obchodních cest a díky velmi silným osobnostem v čele stavovské elity dokázala vytěžit pro svébytnost a samosprávu země maximum. Zároveň se v zemi podařilo utlumit náboženské vášně, tolik typické pro tehdejší západní Evropu i německý prostor.

Moravu v 16. století můžeme považovat za vzorovou ukázkou, že i odlišné představy několika skupin křesťanů o praktikování víry v trojjediného Boha nemusejí vést ke krveprolití, že se mohou navzájem svým způsobem tolerovat (katolíci, luteráni, kalvínci – novokřtění, Jednota bratrská). Samostatnou kapitolou jsou pak komunity Židů. Červenou nití této doby je však fenomén trvalého tureckého ohrožení. Morava byla prakticky neustále v pohotovosti: na jižní a východní hranici se pravidelně shromažďovalo zemské vojsko, aby vypomáhalo v nekonečných bojích proti Osmanům v Uhrách. Poslední třetina 16. století však přinesla v tomto směru jisté uklidnění a válečnými zkušenostmi ověřenými stavovští předáci přinášejí domů od jižních sousedů nové obchodní kontakty a také nové umělecké vyjadřování – renesanci. Země proto zažívá nevídaný blahobyt a stavební rozmach. „Zlatý věk“ stavovské Moravy je však přece nakonec jen utopen v krvi a násilí. V roce 1619, i přes varování někdejšího zemského hejtmána Karla Staršího ze Žerotína, se Morava přidává k protestantské rebelii stavů v Čechách, a to se všemi tragickými následky s tím souvisejícími.

Zásady zákona o zemích

doc. JUDr. Zdeněk Koudelka, Ph.D. (Masarykova univerzita, Právnická fakulta)

1. Zemský zákon bez zemského zřízení

Dosavadní návrhy obnovy zemí vycházely ze zemského zřízení. Tedy byly spojeny se vznikem soustavy zemských orgánů a to včetně samosprávného prvku (zemský sněm, zemské zastupitelstvo). Šlo tedy o subjekt veřejné správy. Tím se vždy takový návrh dostal do konfliktu se stávajícím uspořádáním veřejné správy, přičemž změna v územní samosprávě může být dosažena jen ústavním zákonem, tedy tří pětinovou většinou v obou komorách Parlamentu. Tato skutečnost znesnadňuje přijetí takto koncipovaného zemského zákona (zemského zřízení). Zákon o zemích však může být koncipován jako uznání historických zemí jakožto územního a kulturního prvku státu bez zavedení nových úřadů a bez zrušení krajů. Takový zákon lze přijmout jako obyčejný zákon, což zvýší naději na jeho přijetí. Příkladem určitých obdobných zemských prvků v rámci současného právního řádu je zavedení velkého státního znaku se znaky zemí a uvedení zemí v preambuli Ústavy.

2. Obsah zemského zákona

Zemský zákon by obsahoval:

- a) Uznání zemí jako státoptvorných prvků.

- b) Stanovení zemských znaků a vlajky s tím, že by měly stejnou právní ochranu a obdobné užívání jako státní znak a vlajka.
- c) Určení zemských dnů jakožto svátků zemí Morava na sv. Cyrila a Metoděje a Čechy na sv. Václava. Tyto dny jsou již státním svátkem, takže jde jen o změnu jejich úředního označení bez ekonomických dopadů. Případný památný den Slezska 16. října na sv. Hedviku by byl pracovním dnem.
- d) Stanovení povinnosti, že česko-moravská hranice se označuje na dálnicích a silnicích obdobným způsobem jako hranice krajů a okresů a ve státním mapovém díle.
- e) Zmocnění pro vládu či příslušné ministerstvo, aby konkrétně stanovilo zemské hranice, přitom vyjde z historické hranice a přihlédne k současným spádovým skutečnostem (např. správní obvody obcí s rozšířenou působností).

Zemský zákon by nemusel obsahovat:

- a) Zřízení nových úřadů a funkcionářů.
- b) Stanovení zemských měst.
- c) Nároky na státní rozpočet (cedule na hranicích lze hradit z běžných výdajů správců dálnic a silnic).

3. Důsledky zákona

Zákon zavede zemi jako jasně vymezenou územní jednotku, která bude vyznačena v terénu i v mapách. Lidé bez bližšího zájmu o země se s nimi snadněji identifikují. Posílí se zemské povědomí díky užívání zemských symbolů a svátků. Zákon nezavádí zemské zřízení, ale nebrání mu a konstituuje pro něj územní jednotky. V případě zrušení krajů lze pak snadněji zavést zemské úřady. Je rovněž možné již dnes některé orgány se zemskou působností přejmenovat na zemské (vrchní soudy, vrchní státní zastupitelství). Lze tyto územní jednotky užít i pro jiné účely – např. jako volební obvody pro volby do Poslanecké sněmovny, jak již v roce 2021 navrhl předseda Poslanecké sněmovny Radek Vondráček.

Pro řešení postavení Slezska, které má složitou územní strukturu s moravskými enklávami a historickým Opavskem, které původně bylo součástí Moravy a ke Slezsku se přiřadilo definitivně až na počátku 17. století, je možné v případě zavedení zemského zřízení ponechat právě tuto kulturní a symbolickou svébytnost (vlastní zemské symboly) s tím, že pro správní účely může být jeho území zahrnuto do jednoho správního obvodu s Moravou.

Význam názvů a hranic krajů pro udržení povědomí o historických zemích a zemských hranicích

RNDr. Petr Marek (Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta)

V minulosti chápali geografové regiony a hranice výhradně jako přirozeně existující objektivní realitu/danost. S pronikáním sociální teorie do geografie se etablovala tzv. nová regionální geografie, pod jejímž vlivem můžeme nazírat na regiony – tedy ohraničená území na jakékoli měřítkové úrovni – jako na sociální konstrukty. Existence těchto sociálních konstrukcí závisí na aktivitě lidí, která jednotlivé regiony stvořila, a na vědomí lidí, resp. na jejich vnímání, prostřednictvím kterého se vědomí/vědění/znalost buduje (regiony jsou tedy vlastně jakýmsi „myšlenkami“ o ohraničených územích). Lidské vědomí samozřejmě není neměnné, proto nová regionální geografie pracuje s regiony, ale i hranicemi, také jako s dynamickými procesy (zmíněné „myšlenky“ se neustále vyvíjejí).

České země a zemské hranice nejsou výjimkou – i je můžeme pokládat za sociální konstrukty a dynamicky se vyvíjející procesy. Přestože 31. prosince 1948 pozbyly svou dominantní funkci, tedy administrativní status, nepřestaly existovat. Dodnes totiž přetrvávají v myslích lidí. Jak ale ukazuje výzkum vnímání česko-moravské hranice mezi 454 obyvateli třech kvalitativně odlišných částí (severní, střední a jižní) tohoto historického pohraničí, prostorový rozsah Čech a Moravy se ve vědomí mnohých, zdaleka však ne všech, lidí transformoval. Největší podíl na tom měly/mají kraje vzniklé při územně správních reformách v roce 1960 a 1997/2000. K této transformaci přitom došlo navzdory skutečnosti, že žádný právní předpis vydaný po roce 1948 o změně zemských hranic nehovoří.

Kraje z roku 1960 byly významné tím, že – na rozdíl od krajů předešlých fungujících v letech 1949–1960 a pojmenovaných po krajských městech – svými názvy poukazovaly na Čechy a Moravu (nikoli však Slezsko). Protože ale jejich hranice nerespektovaly hranice historických zemí, v severní části (Svitavsko vč. Moravskotřebovska byly začleněny do Východočeského kraje) a v jižní části (Dačicko vč. Slavonicka se staly součástí Jihočeského kraje) česko-moravského pomezí došlo k jisté expanzi Čech na úkor Moravy. Naopak ve střední části (Jihlavsko vč. Polenska se staly součástí Jihomoravského kraje) došlo k určitému zvětšení Moravy v neprospěch Čech.

Z krajů vzniklých k 1. lednu 2000 na základě zákona z roku 1997 odkazoval svým názvem k českým zemím (resp. konkrétně k Čechám) zprvu pouze Středočeský kraj. V roce 2001 však došlo k přejmenování například Budějovického kraje na Jihočeský a Brněnského kraje na

Jihomoravský. Ve zkoumaných částech česko-moravského pohraničí navázal svým názvem a z velké části i vymezením na kraje z roku 1960 pouze kraj Jihočeský. Od roku 1960 dodnes je tak území Dačicka a Slavonicka označováno za jihočeské, případně za jižní Čechy. Zřejmě i proto se zde daří moravskému hnutí do značné míry založenému na tzv. rezistenční identitě (neboli identitě odporu). Naproti tomu „východočeský překryv“ Svitavska a Moravskotřebovska ztratil na síle, neboť současný administrativní region nese název Pardubický kraj – tedy neodkazuje explicitně k Čechám. Pozoruhodnou částí česko-moravského pohraničí je Jihlavsko, resp. celý současný Kraj Vysočina. Také v případě tohoto územně správního celku mělo velký význam jeho přejmenování v roce 2001 (původně se nazýval Jihlavský kraj). Díky současnému názvu odkazujícímu na krajinu, jež je významným symbolem tohoto regionu, se s ním jeho obyvatelé ve velké míře ztotožňují. To vede nejen k poklesu identifikace s Čechami a Moravou u obyvatel Kraje Vysočina, ale dokonce se lze setkat s tím, že někteří lidé tento administrativní region nepovažují ani za český, ani za moravský. Výrazný nesoulad hranic Kraje Vysočina s historickou česko-moravskou zemskou hranicí se pak odráží ve skutečnosti, že právě ve střední části zkoumaného pohraničí bylo pozorováno nejvíce rozostřené vnímání Čech a Moravy, potažmo česko-moravské hranice. Naopak „nejostřeji“ vnímají česko-moravskou hranici respondenti v severní části studovaného pomezí, a to konkrétně v okolí Štítů, kde je největší shoda historické zemské hranice s hranicemi krajů z let 1960 a 1997/2000.

Přestože existuje řada lidí, podle kterých vede česko-moravská hranice stále tudy, kudy v minulosti, mnozí jiní ztotožňují tuto historickou hranici s hranicemi současných (1997/2000) a/nebo bývalých (1960) krajů. Tímto tedy dochází k rozostření česko-moravské hranice (jež v minulosti platila za jednu z nejstabilnějších hranic) a k transformaci Čech a Moravy v myslích lidí. Krajské zřízení proto někteří respondenti z historického území Moravy, nikoli však Čech, pociťují jako křivdu. Na druhou stranu výsledky výzkumu jasně potvrzují klíčový význam, který kraje mají pro zachování povědomí o českých zemích, byť mnohde právě v pozměněné poloze. Důležité jsou především názvy krajů, jež explicitně odkazují k názvům zemí. Svoji roli ale sehrávají i hranice, a to kupříkladu tím, že jsou na nich prostřednictvím dopravních značek tyto názvy lidem připomínány – na hranicích se tak buduje vědomí o regionech.

Pro budoucí existenci českých zemí (coby sociálních konstruktů) přetrvávajících ve vědomí lidí se jeví jako klíčové, aby i nadále nesly územně správní regiony (ať už ty současné, nebo případné budoucí) názvy explicitně odkazující k Čechám, Moravě a Slezsku. Právě prostřednictvím nich totiž lidé ve velké míře české země vnímají. Kde jsou/budou vnímány

zemské hranice, pak závisí na vymezení zmíněných administrativních regionů. Je zřejmé, že Čechy, Morava, Slezsko a jejich hranice (coby dynamické procesy) se budou i nadále vyvíjet. Zdá se přitom, že vymezení regionů ve vědomí lidí lze nejnázne změnit územně správní reformou. Při té je jistě na místě brát v potaz názory lidí, zejména obyvatel potenciálními hranicemi dotčených území. Administrativní reforma však musí vycházet také z jiných sociálně-geografických dat – především je nutné zohledňovat dojížděkové toky do zaměstnání a do škol, které již často nekorespondují s historickými hranicemi. Na závěr lze dodat, že bez vědomí o regionech není možné budovat ztotožnění s nimi. A pokud se lidé s danými regiony neidentifikují, jen stěží mohou konat něco v jejich prospěch (např. při volbách nebo ve sčítáních lidu).

Kritika smíšeného či spojeného modelu veřejné správy

JUDr. Jaroslav Kupka (Kancelář veřejného ochránce práv)

Návrh prostorové organizace státní správy na mikroregionální úrovni

Smíšený či spojený model veřejné správy, při kterém určitou část vrchnostenské státní správy vykonávají místo orgánů státu orgány územně samosprávných celků, není veřejně příliš diskutovaným tématem. Občané většinou neví, co si pod tím představit a neví ani, čím se liší státní správa od územní samosprávy a proč by měla nebo naopak neměla být státní správa vykonávána někým jiným, než orgánem státu.

Smíšený či spojený model veřejné správy je hoden kritiky z toho důvodu, že se v něm doslova mísí a neorganicky spojují protichůdné zájmy. Na jedné straně veřejný zájem, a na druhé straně partikulární zájem územně samosprávného celku, často odlišný od zájmu veřejného. Správní orgán, který by měl být chránit veřejný zájem je ale územně samosprávnému celku podřízen. Může se tak při svém rozhodování dostat do situace, která je označována jako *systemová podjatost*.

Tuto zájmově konfliktní situaci, ohrožující nestranný výkon státní správy, vyřešil Parlament ČR v roce 2018 tak, že drobnou úpravou správního řádu systemovou podjatost jednoduše popřel. Tím ji však z reálného světa neodstranil. Proto je třeba poukazovat na její rizika, odhalovat nepodloženost argumentů, na kterých stojí a usilovat o její odstranění.

Část politické i odborné scény se již smíšenému modelu veřejné správy vzpírá. V roce 2012 byly z iniciativy Ministerstva práce a sociálních věcí převedeny dávkové a příspěvkové agendy

z obcí na nově zřizovaný Úřad práce ČR. Nyní Ministerstvo pro místní rozvoj předložilo návrh novely stavebního zákona, podle které by mělo dojít k odebrání výkonu státní správy v oblasti stavebního práva obcím a jeho převedení na orgány státu. Tomu se jednotlivé dotčené radnice, Svaz měst a obcí i zástupci některých politických stran brání. Výsledek sporu je nejistý. Pokud by se však zmíněnou novelu podařilo prosadit, smíšený model veřejné správy by dostal úder v nejrozsáhlejší správní agendě a jeho další institucionální eroze již by byly nezastavitelná. V tom případě by se i tato kritika smíšeného modelu mohla stala historickou literaturou.

Je-li ovšem tématem konference budoucnost veřejné správy na Moravě, je třeba se zamýšlet i nad situací po konci smíšeného modelu veřejné správy. Tedy nad samostatnou prostorovou organizací výkonu státní správy bez institucionální vázanosti na územně samosprávné celky.

Řešení se nabízí buď ve využití stávajícího územně správního členění na okresy a správní obvody obcí II. a III. typu, nebo ve zmenšení okresů, lépe přizpůsobených sídelní struktuře naší země. Každé z řešení však počítá s obnovením zrušených okresních úřadů a nápravy této druhé největší vnitropolitické chyby v samostatné České republice, hned po zavedení krajského zřízení.

Dvacet let krajské politiky: samosprávné kraje jako politická úroveň

Mgr. Petr Konečný (Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií)

Česká republika je jedním z nejméně opomíjených případů výzkumu regionální úrovně politiky. Dosud existovalo pouze několik dílčích analýz nebo stručných zmínek, obvykle se zaměřením na evropskou integraci či fiskální decentralizaci.

Zásadní politologická otázka zní, jaké jsou vlastnosti krajské politiky, jak vlastně funguje; zda se jedná o skutečnou politiku, nebo spíše jen o technicistní výkon moci odvozený z rozhodování na jiné politické úrovni, ve které není prostor pro vlastní politický obsah. Na tyto elementární politologické otázky se pokusí odpovědět přednáška čerpající z poznatků první ucelené odborné práce o krajské politice z institucionálního hlediska, která také bude vydána v letošním roce v knižní podobě (*Krajská politika: Samosprávné kraje jako politická úroveň; CDK 2021*).

Uvedené poznatky vycházejí z transdisciplinárně laděného výzkumu procesu vzniku samosprávných krajů, normativně-institucionálního základu a reálných projevů krajské politiky. Regionální úroveň politiky v České republice je identifikována jako výrazně slabá. Samosprávné kraje, vybavené minimem kompetencí a nedostatečnými finančními zdroji, neplní

roli konkurenčního prvku vůči dominantní státní moci. Krajská politika se ocitá na samé hranici autonomního politického rozhodování a pouhého podřízeného výkonu moci.

Za nejdůležitější pravomoc lze považovat přijímání tzv. zásad územního rozvoje. I zde je však regionální politická reprezentace omezena svou podřízeností tzv. politice územního rozvoje, schvalované na státní úrovni, stejně jako hranicemi jednotlivých regionů. Její další kompetence navíc spočívají především v zajištění podmínek provozu regionálních institucí, nikoli v jejich přímé správě.

Kraje jsou z hlediska poskytovaných daňových příjmů zcela závislé na vůli ústřední moci; nejsou vybaveny pravomocí sami stanovit či jen upravit jakoukoli regionální daň. Kvůli nedostatečným příjmům z tzv. sdílených daní jsou navíc v enormní míře závislé na dotacích s razítkem státního nebo unijního úředníka. Lze konstatovat, že krajští politikové připomínají spíše finančního ředitele než správce – navíc působí jako velmi omezený finanční ředitel z hlediska pravomocí a zdrojů.

Celkově lze regionální úroveň politiky v České republice považovat za minimalisticky pojatou a v zásadě pouze vyplňující prostor mezi státní a obecní úrovní. Jako nejpřesnější charakteristika této politické úrovně se jeví role pouhého *přerozdělovače veřejných financí*, který rozhoduje o tom, kam půjdou veřejné finance – s nepostradatelnou pomocí z vyšších politických úrovní ve formě dotací.

Vzhledem k tomu, že podstatná část rozhodnutí krajských politiků je víceméně odvozena od rozhodnutí na jiné, zejména státní úrovni, lze konstatovat, že princip subsidiarity je na této úrovni uplatňován ve výrazně nedostatečné formě. Má-li v České republice dojít k omezení dominantního postavení státní úrovně (centralismus), cesta vede pouze novou reformou územní samosprávy – a zároveň skrze zásadně odlišné pojetí decentralizace.

Moravské autonomistické a separatistické hnutí po roce 1989

prof. JUDr. PhDr. Miroslav Mareš, Ph.D. (Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií)

Tento příspěvek se zabývá kategorizací a zhodnocením politického působení moravského autonomistického a separatistického hnutí po roce 1989. Autor v něm nejprve vymezuje základní pojetí politického hnutí prosazujícího regionalistické anebo etnické požadavky a následně kategorizuje nejdůležitější aktéry (politické strany, zájmové organizace, intelektuální a kulturní kruhy, militantní skupiny apod.) a požadavky takových hnutí (autonomie, separace,

iredenta apod.) a aplikuje tyto koncepty na moravskou problematiku. Následně (v návaznosti na předchozí výzkum svůj i díla Jiřího Pernese, Maxmiliána Strmisky a Petra Konečného) představuje periodizaci vývoje moravského autonomistického a separatistického hnutí v kontextu jeho počátečních úspěchů a následného úpadku v politickém systému ČSFR a ČR.

Autor se pokouší o vymezení hlavních vnitřních konfliktních linií uvnitř moravistického hnutí (národní vs. regionální pojetí Moravanů, autonomie anebo separatismus, bezkonfesní přístup vs. katolicismus vs. protestantismus a husitství, spolupráce s radikálními a extremistickými subjekty vs. její odmítání, vztah ke slovanství a Rusku a jiným mocnostem apod.). Analyzována je i role subjektů z tohoto hnutí v evropské a mezinárodní politice.

Na závěr jsou autorem identifikovány faktory úspěšného vlivu i příčiny neúspěchu různých moravských autonomistických a separatistických formací po roce 1989. Autor přitom vychází ze sekundárních zdrojů, z rozboru primárních pramenů i z dlouhodobě získávaných poznatků z pozorování akcí moravského hnutí a neformálních rozhovorů s jeho aktivisty.